

חיפוש עצמי

עיון בפרשת השבוע על פי ה"רלי יקר"

1. במדבר ט"ז, ג; ה'

(ג) וַיִּקְהָלוּ עַל מִשְׁחָה וְעַל אֶהָרָן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם כִּי כָל הָעֵדָה כָּלֶם קְדוֹשִׁים וּבְתוֹכָם יְהוָה וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהַל יְהוָה: ... (ה) וַיְדַבֵּר אֶל קָרוֹז וְאָל כָּל עֲדָתוֹ לֵאמֹר בְּקֶר וַיִּדְעַ יְהוָה אֶת אֲשֶׁר לוֹ וְאֶת הַקְּדוֹשׁ וְהַקְּרִיב אֵלָיו וְאֶת אֲשֶׁר יִבְחָר בּוֹ יִקְרִיב אֵלָיו:

2. במדבר רבה י"ח, ז'

וידבר אל קרח בקר מה ראה לומר בקר ... א"ל משה גבולות חלק הקב"ה בעולמו יכולים אתם לערב יום ולילה ... וכשם שהבדיל בין האור ובין החשך בשביל תשמישו של עולם כך הבדיל ישראל מן האומות שנאמר (ויקרא כ) ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי וכך הבדיל אהרן שנאמר (ד"ה א כג) ויבדל אהרן להקדישו בקדש קדשים.

3. כלי יקר במדבר ט"ז, א'

בהצותם על ה'. ... כי הוא טען ואמר כי כל העדה כלם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'. ודעתו לומר שאין יתרון ושררה לשום נוצר על חבירו כדרך שאין קדימה ח"ו לו ית' על ברואיו וז"ש ובתוכם ה'. והיה ראוי להיות ה' בראשם ולא בתוכם באמצע אלא הורה והודה כביכול שאין לו קדימה ק"ו בן בנו של ק"ו מדוע תתנשאו אתם, וא"ל משה בקר, גבולות חלק הקב"ה בעולמו יכולים אתם להפוך בקר לערב כן תוכלו לבטל את זו, שנאמר (בראשית א ד-ה) ויהי ערב ויהי בוקר, ויבדל. וכתוב ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי (ויקרא כ כו) וכשם שהבדיל ישראל מן האומות כך הבדיל את אהרן כו' (רש"י בשם מדרש):

... והרי עינינו הרואות שאין אתה יכול לבטל הבדלת בקר וערב א"כ אין זה מקרה אלא כך נברא ברצונו וכשם שהוא ית' קדמון לכל נוצר, כך חלק מכבודו לאשר חפץ בו וחלק גבולות ליום נתן גבולו ביום, ואת ישראל נתן עליון על כל העמים, כך נתן ברצונו ית' גדולה זו לאהרן:

4. שפת אמת קרח תרנ"ד

כי עולם שנה נפש כולם דרך אחד להם כמו שיש זמנים חלוקים ערב ובוקר כענין שנאמר חוק וזמן נתן להם שלא ישנו תפקידם

וכל אחד שומר משמרתו כמ"ש ששים ושמהים לעשות רצון קונם. וכמו כן כל מקום יש לו ענין מיוחד וכמו כן כל נפש. אבל הקב"ה מלך שהשלים שלו וכמ"ש עושה שלום במרומו ובענין שכתוב פותח את ידך כו' לכל חי רצון. כי כשיורד הארה מלמעלה מאיר לכל אחד כפי מה שהוא ובוה נעשה שלום ביניהם. והקב"ה נתן לנו חלק בזה השלימות כמ"ש יברך את עמו בשלום. וישם לך שלום. ולכן נתן השבת שבו שלימות הזמן. וארץ ישראל וביהמ"ק שבו שלימות העולם. ונשמה יתירה שבו שלימות הנפשות. ... ובאמת הנפשות משתנים בכל אחד כפי ציור הגוף כמ"ש במשנה להגיד גדולתו של יוצר בראשית שכולן במטבע אחד נטבעו ואין פרצופיהן דומין זה לזה. וכ"א ענין מיוחד.

5. עין אי"ה ברכות ב', ט', ל"א

אר"י אין הקב"ה נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה, שנאמר יהב חכמה לחכימין וגו', שמע רב תחליפא בר מערבא אזל אמרה קמיה דר"א, א"ל אתון מהתם מתניתין לה אנן מהכא מתנינן לה, דכתיב ובלב כל חכם לב נתתי חכמה. כשרון החכמה תלוי בשני דברים בתלמוד ושקידה והוספת ידיעה וניסיון. אמנם הדבר העיקרי הוא הכשרון הטבעי, כי מי שיש לו כשרון טבעי מיצירת נפשו אל החכמה, הוא ירבה להשתלם בחכמה עם השקידה. אבל מי שחסר לו-כשרון היצירה בטבע נפשו לא יועיל לו לעולם כל לימוד להשלים את אותו הכח החסר לו מתחילת יצירתו. וטעמו של דבר הוא שהחכמה האמתית אינה מהדברים החיצוניים הנקנים ע"י לימוד וידיעה, כ"א ציור הפנימי שבנפש ... וזה תלוי בעיקר בכשרון הנוצר בטבע הנפש, אשר עם השקידה יתגדל ויורחב ביותר, כי יגעת ומצאת תאמין. אמנם אפשר להיות אדם יודע דברים רבים גם בלא כשרון פנימי מתחילת היצירה של תכונת נפשו, אבל לא להיות חכם בערך החכמה לאמתתה אא"כ יש בו חכמה מתחילת יצירת נשמתו. והנה בכשרונות התלויים ברגש שיוסדם הוא הטעם הפנימי, הדבר הוא מבואר למדי שלא יבא בהם האדם למעלה רמה של חכמה אא"כ הוכן לזה מצד כשרונו הטבעי וסגולת הנפש. כאשר מודעת לכל, שאף עם ריבוי הלימוד לא יהי' האדם צייר אמן מפליא או מנגן מצויין ונשגב, אלא א"כ הוכן לזה מכח הנפשי שבו בבריאה. והחידוש הוא אמנם שאין הדבר מיוחד רק לדברים שהרגש בהם עיקר, כחכמות היפות, כ"א הוא הדין לשלימות של כל חכמה.

6. עין אי"ה שבת ב', ו', ק'

יסוד דרך ד' הסלולה בישראל הוא מילוי החובה. התעודה האלהית היא מקפת את האדם למלאות את תכונתה. נוצר האדם על פי גורלו ... כיון שהוויה היא חובה, עבודה ומשמרת, אי אפשר להעלות על הלב כי אם להתפשט בשכלול החיים שבתוך החוג, המצוייר מהגורל העליון.

7. אורות הקודש ג', עמ' קל"ט; מוסר הקודש, העצמיות והמלחמה הפנימית

השם העצמי וההתחדשות, צ"ו

העולם הרוחני בונה כל אחד ואחד לעצמו בקרבו. כל תכונת ההקשבה אינה כי אם הכשרה לבנין הנצחי העצמי של היחיד, כל מרכז התורה הוא הפסוק של שמו הפרטי. זהו כל כובד הדין, כל עומק השאלה, כל איום האחריות, כל חיבוט הקבר. ויש אשר הקשבתו היא כל כך מפולשה, עד שאובד הוא את הריכוז העצמי, יודע הוא שמות רבים, רק את שמו שכח, ולא ידע. אז כי עמלו לריק הוא, ואין לו תקנה כי אם על ידי ערלת און כבירה, שמונעתו מכל הקשבה, ואחרי ההירוס הגדול הזה, החרשות, ... הוא שב ומתחדש בצורה חדשה, תתהפך כחמר חותם, ויתיצבו כמו לבוש. רזי הרזים של עת לעשות לד' הפרו תורתך, חיזוק לבן של רשעים ונעילת דלתי תשובה מהם, זהו עומק החסד, המיית הרחמים העליונים מעל כל גבול. אבל כמה רע ומר הוא צער גלגול יצירה זה, איבוד כל התכנית הקדמוניה והתחדשות האופי בפנים חדשות, אפר תחת כפות רגלי צדיקים, ומדרס לכל היקום, וממעמקים תהומיים הללו, עולם חדש מתכונן, אפס המץ, ברוך עמי מצרים ומעשה ידי אשור, מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק.

8. עולת רא"ה עמ' ג'

נשמתי. הנשמה המיוחדת שלי, כלומר: צורתה הפרטית, היא מיוחדת בהתאמה למהות העצמית של האדם, המיוחד באישיות מיוחדת. ואע"פ שאין בכח האדם להכיר את האופי הפרטי של הנשמה, שהיא רוחנית נאצלה, עד שאין אנו מכירים כ"א את מציאותה ולא את פרטי גוניה, מ"מ זאת אנו יודעים ברור, שכל נשמה היא בעלת אופי מיוחד. לכן בעדק קורא האדם, בעת הרגישו את חיו במילואם בהקיצה ובידעו שנשמת ד' מאירה בקרבו: שהיא נשמתו הפרטית המיוחדת לו.